

VIETNAM

souhrn informací o VSR

Oficiální název státu :

Vietnamská socialistická republika
Noc Cong hoa xa hoi chu nghia Viet Nam

Rozloha :

331 114 km²

Počet obyvatel, hustota na km² , podíl ekonomicky činného obyvatelstva :

Počet obyvatel: 82,5 miliónu (13. nejlidnatější země světa)

Hustota osídlení: 247,9 obyv./km² (jedna z nejvyšších ve světě v zemích s převažujícím zemědělstvím), v deltě Rudé řeky až 1200 obyv./km², v deltě Mekongu 400 obyv./km², v horských oblastech kolem 50-120 obyv./km².

Podíl městského a venkovského obyvatelstva: 25,8 % (21,28 mil.) a 74,2 % (61,21 mil.)

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva (dle UNDP 1996 populace starší 16 let, zaměstnaná, podnikající a nezaměstnaná): 47 %, t.j. 38,775 mil.

Podíl nezaměstnanosti práceschopného obyvatelstva:(muži ve věku 15-60 let, ženy ve věku

15-55 let): celostátně 5,6 %, Hanoj 6,84 %, Ho Či Minovo Město 6,58 %, venkov 21,1 %

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení :

Demografické údaje: - věkové složení

0 - 4 let	9,52 %
5 - 9 let	12,00 %
10 - 14 let	11,96 %
15 - 17 let	6,91 %
18 - 19 let	3,85 %
20 - 24 let	8,87 %
25 - 29 let	8,49 %
30 - 34 let	7,87 %
35 - 39 let	7,28 %
40 - 44 let	5,90 %
45 - 49 let	4,07 %
50 - 54 let	2,80 %
55 - 59 let	2,36 %
60 - 64 let	2,31 %
65 - 69 let	2,20 %
70 - 74 let	1,59 %
75 - 79 let	1,10 %
80 - 84 let	0,54 %
nad 85 let	0,38 %

procento populace pod 25 let : 53 %

složení populace podle pohlaví - muži 49,15 %, ženy 50,85 %

průměrná délka života - 71 let (muži 66,9 let, ženy 71,6 let)

průměrná dětská úmrtnost (do 5 let věku) - 34 úmrtí/1000 živě
narozených dětí

Úředním jazykem je vietnamština, nejrozšířenějšími používanými cizími jazyky čínština (kantonská a mandarínská), angličtina, francouzština (převážně starší generace) a ruština.

Administrativně-správní členění, hlavní město a další velká města:

Země se dělí na 63 provincií a 5 měst ústřední správy - Hanoj, Ho Či Minovo Město, Hai Phong, Can Tho a Da Nang.

Provincie se dále dělí na městské a venkovské okresy, městské okresy se dělí na čtvrti, venkovské okresy se dělí na obce.

Hlavním městem je Hanoj s 2,7 milióny obyvatel, největším městem je Ho Či Minovo Město s 5,0 milióny obyvatel, v těchto dvou městech je soustředěno kolem 44 % městské populace země.

Peněžní jednotka a její dělení, používání cizích měn

Vietnamský dong (VND), bez dalšího členění. Oficiální kurs se již delší dobu pohybuje kolem 15 700 VND/1USD.

Při hotovém placení jsou ve většině obchodů, restaurací, apod. kromě VND běžně přijímány i USD s přepočtem téměř shodným s oficiálním kursem. Používání celosvětově známých platebních karet (AMEX, MC/EC, DINER 'S, JCB, VISA, MASTERCARD) je dosud omezeno a jsou přijímány pouze ve vybraných hotelech, obchodech či restauracích v turistickém centru Hanoje, resp. Hočiminova Města a jiných větších měst.

Ve Vietnamu je nyní přes 600 bankovních automatů (ATM), z nichž 215 jich bylo instalováno v r. 2004. Nejvíce (kolem 380) jich vlastní Vietcombank, přes 100 automatů provozuje Agribank.

Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

Státní svátky:

Nový rok (Tet Duong lich)	1. ledna
Lunární Nový rok (Tet Nguyen Dan)	čtyři dny (počínaje dnem předcházejícím první denprvního lunárního měsíce, v období od konce ledna do poloviny února kalendářního roku)
Den vítězství (Ngay Chien Thang) Jihovietnamské republiky 30.4.1975)	30. dubna (výročí kapitulace vlády)
Svátek práce (Ngay Quoc te Lao dong)	1. května
Národní den (Ngay Quoc Khanh) Vietnamské demokratické republiky prezidentem Ho Či Minem 2.9.1954)	2. září (vyhlášení Deklarace nezávislosti)

Pracovní doba státních úřadů,

organizací a bank je od pondělí do pátku od 7:30 do 11:00 hodin a od 13:00 do 16:30 hodin, soboty a neděle jsou dny pracovního klidu. Pracovní doba v soukromém sektoru je zpravidla celotýdenní včetně sobot a nedělí.

Prodejní doba většiny obchodů začíná

mezi 7.00 a 9.00 hodinou a končí mezi 18.00 a 22.00 hodinou. Většina obchodů je otevřena po celý týden. Pouze velmi málo obchodů dodržuje polední přestávku a neděli jako den pracovního klidu.

Navštívenky - podobně jako v celé Asii i ve Vietnamu je výměna navštívenek při společenském i obchodním styku naprostou samozřejmostí. Za zdvořilou formu je pokládáno předání a převzetí navštívenky oběma rukama. Předání vizitky jednou rukou či dokonce položení na stůl (podobně i podávání peněz při placení) je společensky nepřijatelné. Při jednání je pak vhodné vizitku ponechat před sebou jako znamení úcty - okamžité založení vizitky je považováno za výraz nezájmu.

Oděv - se zvyšující se životní úrovní a množstvím společenských styků se i někdejší vietnamská neformálnost v odívání přizpůsobuje západním zvyklostem. Při formálním společenském styku je samozřejmostí užití společenského oděvu, příp. v horkém letním

podnebí pouze košile s kravatou. Krátké kalhoty (šortky) Vietnamci považují za nepřijatelné oblečení i v neformálním společenském styku!

Víza, poplatky a specifické podmínky cestování do teritoria

Občané ČR, s výjimkou držitelů diplomatických pasů, podléhají vízové povinnosti. Vstupní víza na dobu 30 dnů se udílejí na ZÚ VSR v Praze. Vízum je možné ve Vietnamu prodloužit na cizinecké policii nebo prostřednictvím cestovních kancelářů.

Vietnamské úřady při vstupu do země vyžadují vyplnění imigračního a celního dotazníku, který musí cestující znovu předložit při odjezdu ze země. Letištní poplatek pro mezinárodní lety činí 14 USD, od něhož jsou osvobozeny děti do dvou let. Pro vnitrostátní lety činí poplatek cca 2 USD (započítán v ceně letenky).

Na území VSR neplatí český ani mezinárodní řidičský průkaz. Při krátkodobých pobytech je vzhledem k dopravní situaci vhodné si pronajmout motocykl či vůz s řidičem. Cizincům dlouhodobě žijícím ve VSR policie vystaví vietnamský řidičský průkaz za poplatek 20 USD.

Mezinárodní očkovací průkaz je uznáván místními úřady. Při vstupu do země se nevyžaduje žádné povinné očkování. Doporučuje se však po poradě s lékařem absolvovat základní očkování pro méně rozvinuté tropické země (hepatitida A a B, tetanus, břišní tyfus, TBC, japonská encefalitida). Na jihu země se může ve větší míře vyskytovat horečka dengue, v horských oblastech malárie, během posledních dvou let se v zemi vyskytuje i ptačí chřipka. V poledních letech též prudce vzrůstá počet infikovaných virem HIV. Během pobytu je nutné dodržovat základní hygienické návyky a konzumovat tepelně zpracované potraviny. Balená pitná voda je běžně v prodeji po celém území státu.

Stručná charakteristika politického systému, hlavní politické strany

Unitární republika s monostranickým politickým systémem. Vedoucí silou ve státě a společnosti je podle Ústavy Komunistická strana Vietnamu (KSV). Jiné politické strany v zemi neexistují.

Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu v platnost)

- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou VSR o spolupráci ve zdravotnictví (30.12.1964, publikovaná pod č. 118/1967 Sb.);
- Dohoda o kulturní spolupráci mezi vládou ČSSR a vládou VSR (21.3.1977, publikovaná pod č. 42/1976 Sb.);
- Konzulární úmluva mezi vládou ČSSR a vládou VSR (14.2.1982, publikovaná pod č. 15/1981 Sb.);
- Smlouva o právní pomoci ve věcech občanských a trestních (12.10.1982, publikovaná pod č. 98/1984);
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou VSR o zřízení a činnosti informačních a kulturních středisek (2.6.1987, publikovaná pod č. 29/1988 Sb.);
- Protokol o spolupráci mezi Federálním ministerstvem zahraničních věcí ČSFR a Ministerstvem zahraničních věcí VSR (25.4.1991);

- Dohoda mezi vládou ČR a vládou VSR o odborné přípravě vietnamských občanů ve středních odborných učilištích v ČR (26.1.1994, publikovaná pod č. 264/1995 Sb.);
- Ujednání mezi vládou ČR a vládou VSR o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických pasů (platnost od 15.2.2000).

Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje
Hospodářský vývoj Vietnamu v r. 2004 zaznamenal značný pokrok, dosud však přetrvává řada nedostatků a překážek ve využívání dosažených ekonomických ukazatelů. Patří k nim korupce, nedokonalá legislativa, nízká efektivita výroby, plýtvání přírodními zdroji či špatné hospodaření zejména státních podniků. Přes celkové snižování chudoby ve Vietnamu zde existuje řada oblastí s nízkou životní úrovní. Výše HDP 553 USD na obyvatele v r. 2004 řadí Vietnam dosud mezi rozvojové země. Vietnamská vláda se proto snaží realizovat řadu opatření k odstranění těchto nedostatků s pragmatickým přihlédnutím k zahraničním zkušenostem, pokud jde o ekonomické reformy. Pozitivní vliv může mít i mezinárodní ekonomická integrace a zintenzivnění spolupráce se zahraničními subjekty jak v ekonomice, obchodu a investicích, tak ve vědě a technice.

Po předloňské a loňské stagnaci zahraničních investic přispěly některé dílčí novely Investičního zákona, ale i další mírné zlepšení místní legislativy ke zlepšení důvěry zahraničních investorů, což se projevilo v obnovení přílivu investic do země. Za rok 2004 byly v zemi realizovány téměř 3 mld. USD zahraničních investic.

Na zvýšené důvěře zahraničních investorů má, kromě stabilní politické situace v zemi, významný podíl i sílící integrace země do mezinárodních struktur. Jednoznačně pozitivním signálem bylo dodržení závazků Vietnamu, vyplývajících z členství v AFTA, v roce 2005 se očekává dlouho avizovaný vstup Vietnamu do WTO.

Sjednocení daně z příjmu právnických osob sice podpořilo rozvoj soukromého sektoru, ale odstranilo některé významné investiční pobídky pro zahraniční investory (zkrátily se daňové prázdniny u vybraných oborů či lokalit, zvýšila se základní sazba). Budoucí vývoj přílivu zahraničních investic je tedy opět velkým otazníkem.

Domácí i zahraniční podnikatelé proto očekávají brzké vyhlášení dlouho připravovaného Jednotného zákona o podniku, jenž by měl všem firmám zajistit stejné podmínky na vietnamském trhu a vyvolat novou vlnu zájmu zahraničních investorů o Vietnam.

Podle nového zákona mají mít zahraniční investoři možnost zakládat ve Vietnamu akciové společnosti či společnosti s ručením omezeným stejně jako jejich domácí protějšky. Pro všechny má rovněž platit stejná licenční procedura, kdy zahraničním investorům postačí pouhá registrace firmy místo dosavadní nutnosti získat investiční licenci na každý projekt s prozatímní výjimkou projektů v oblasti těžby ropy a zemního plynu, bankovníctví a pojišťovnictví. Zákon má rovněž zvýšit maximální hranici 30 % vlastnického podílu zahraničních subjektů v ekvitalizovaných podnicích na 49 % (hovoří se i o úplném zrušení této hranice).

K dalším kladům zákona patří např. větší ochrana práv menšinových akcionářů či větší možnost zahraničních investorů řídit, restrukturalizovat či rozšiřovat své podniky včetně

vlastního výběru formy podnikání.

Nejvýznamnější vliv na vietnamskou ekonomiku začíná mít částečné uvolnění ochrany místního trhu ve vztahu k dovozům ze zemí ASEAN v rámci zóny volného trhu AFTA. Asijsí výrobci upevňují svoji převahu nad svými evropskými a americkými konkurenty. Tato teritoria však Vietnam nutně potřebuje jako odbytiště svých, převážně textilních a obuvnických výrobků, proto při jednáních o svém vstupu do WTO musí přistoupit na určité ústupky ze své ochranné politiky. Přístup k WTO bude přelomovým momentem pro další kurs Vietnamu a jeho integraci do mezinárodních ekonomických struktur.

V souvislosti s členstvím ČR v EU a uzavřením bilaterální dohody EU a Vietnamu o přístupu na trh („Early Harvest Agreement“) je možné očekávat snížení dosud vysokého cla na dovoz českého piva (100 %). Podle uzavřené dohody bude sazba na vína a lihoviny (platná i pro pivo) činit 65 %, přičemž závazek Vietnamu ke snížení sazby na pivo po přístupu k WTO má představovat 70 %, se snížením na 55 % během 5 let pro pivo ze všech států.

V roce 2005 se očekává další zintenzívnění restrukturalizace státních podniků. Ty dosud silně spoléhají na státní dotace, úvěry a půjčky od státních bank a nevyžívají dostatečně vlastní potenciál. Podle Hlavního statistického úřadu vzrostla např. hodnota produkce u státních podniků v prvním čtvrtletí 2005 o pouhých 5,2 % oproti 23,2 % u soukromých podniků. Bez rychlejší restrukturalizace by nebylo možné splnit plánovaný růst HDP kolem 8,5 % v roce 2005. Ministerstvo financí proto předložilo seznam 300 ekvitalizovaných podniků, jejichž akcie budou obchodovány na vietnamském trhu s cennými papíry. Celá administrativní procedura bude značně zjednodušena a počítá se s větším zájmem firem o vstup na akciový trh.

Letos by mělo dojít ve Vietnamu k další dílčí novelizaci obchodního zákona, nové vymezení postavení firem na vietnamském trhu má zajistit zákon o hospodářské soutěži a jednotný zákon o podniku, jenž by měl rozšířit možnosti pro činnost zahraničních investorů a zjednodušit získání investičních licencí.

Zahraníční obchod :

Odstranění kvót na export textilu a obuvi do EU s platností od 1.1.2005 je dalším stimulem vietnamského vývozu těchto komodit (očekává se zvýšení z 0,7 mld. USD v r. 2004 na 1,5 mld. USD v r. 2005). Perspektivními komoditami jsou i nábytek a dřevěné výrobky, mořské produkty, rýže či ovoce a zelenina. S pokračujícím zájmem zahraničních investorů o Vietnam v souvislosti s jeho přístupem k WTO se dá očekávat další nárůst dovozu v r. 2005 (odhad Světové banky činí zhruba 16 %), a to hlavně materiálů a surovin pro výrobu.

Bankovní sektor :

Je možno ocenit pokrok ve zvýšení limitu depozit v místní měně, zlepšení mechanismů konverze zahraničních měn a trhu s deriváty. Počátkem r. 2005 došlo ke zrovnoprávnění postavení evropských a amerických bank, když Vietnamská státní banka zrušila omezení vkladových depozitů ve vietnamské měně (VND) pro banky z EU a poskytla jim tak stejné podmínky jako americkým bankám, jež jim byly od prosince 2004 poskytnuty na základě Dvoustranné obchodní dohody mezi VSR a USA. Podle nových pravidel mohou s platností od 1. března 2005 vietnamské pobočky bank zemí EU přijímat od vietnamských právnických osob vklady ve VND, rovnající se ekvivalentu 400 % jejich registrovaného kapitálu (dříve

250 %) a vklady od vietnamských fyzických osob až do výše 350 % registrovaného kapitálu (dříve rovněž 250 %).

Základní makroekonomické ukazatele :

V roce 2004 rostla vietnamská ekonomika značným tempem, zvláště ve 2. pololetí. Zatímco v 1. polovině roku činil podle oficiálních vietnamských statistik růst HDP kolem 7 %, ve 2. pololetí se zvýšil na 8 %. Průměrný roční růst tak dosáhl výše 7,7 %, což bylo nejvíce za posledních sedm let od asijské finanční krize. Hodnota HDP za rok 2004 představovala 45,4 mld. USD. Odhad reálného růstu HDP dle Světové banky je sice o zhruba 0,5 procenta nižší, přesto však i SB hodnotí vývoj vietnamské ekonomiky výrazně pozitivně.

Průmysl si udržel v roce 2004 vysoké tempo růstu (téměř 16 %). Největší podíl měl tzv. „nestátní sektor“ a sektor zahraničních investic (22,8 a 15,7 %), pomaleji rostl státní sektor (11,8 %).

Zemědělství, lesnictví a rybnářství se zotavily z důsledků sucha a ptačí chřipky a koncem roku činil jejich růst koncem roku 5 % (v 1. pololetí pouhá 2 procenta). Za celý rok tak jejich růst dosáhl výše 3,5 %, nicméně celkový podíl sektoru zemědělství na tvorbě HDP klesl z 22,6 % v r. 2003 na současných 21,8 %.

Podíl hlavních hospodářských sektorů na tvorbě HDP byl v r. 2004 následující: služby 38,2 %, průmysl a stavebnictví 40,1 %, zemědělství, lesnictví a rybnářství 21,8 %. Struktura HDP se ve srovnání s r. 2003 téměř nezměnila. V sektoru služeb došlo na rozdíl od předchozích let k růstu 8%.

Zahraniční investice se v loňském roce výrazně vzchopily. Celková hodnota loni schválených zahraničních investic činila přes 4 mld. USD, což je nejvíce od roku 1997. Ve Vietnamu bylo dosud realizováno 5163 investičních projektů s celkovým investovaným kapitálem 46 mld. USD, z nichž 72,6 % představují stoprocentní zahraniční investice, 23,8 % činí společné podniky a zbytek činí projekty na bázi BOT a BCC. Realizovaný kapitál představoval 25,9 mld. USD. UNCTAD v současnosti zařazuje Vietnam spolu s Korejskou republikou na čtvrté místo v žebříčku zemí s dobrým investičním prostředím. V budoucnu se však očekává určitý pokles investičních pobídek v souvislosti se srovnáním podmínek pro podnikání pro všechny sektory.

Export zaznamenal ve srovnání se stejným loňským obdobím růst 28,9 % a dosáhl zatím rekordní výše 26 mld. USD (plánovaný růst exportu na rok 2004 činil 14 %). Hlavními exportními komoditami jsou ropa, uhlí, rýže, káva a surový kaučuk, dále mořské produkty, ovoce a zelenina, z průmyslových výrobků se jedná zejména o textil a obuv. Exportní hodnotu přes 1 mld. USD nově překročily nábytek a výrobky ze dřeva (1,054 mld., nárůst o 85,9 %) a elektronika a výpočetní technika (1,077 mld., nárůst o 60 %). K dalším úspěšným vývozním komoditám patří jízdní kola a jejich komponenty. Na export má výrazně pozitivní vliv bilaterální obchodní dohoda s USA, která znamenala výrazné snížení dovozního cla pro vietnamské zboží, příznivě se projevilo dodatečné zvýšení kvót na dovoz vietnamského textilu do EU v minulém roce.

Dovoz zaznamenal ve srovnání s r. 2003 přírůstek 25 % (31,5 mld. USD), přičemž původní plán růstu na r. 2004 činil 11 %. Tento nárůst souvisel se zvýšenými investičními aktivitami a importem materiálů a zařízení pro exportní výrobu. Nejvyšší procento importu tvořila bavlna (nárůst o 52,2 %), plastické hmoty (nárůst o 14,9 %), ocel (10,5 %), ropné produkty (9,2 %), dále dřevo, elektronické součástky, močovina, pesticidy a tkaniny, dále stroje a zařízení, nástroje a náhradní díly, chemikálie, léky a automobily.

Průmysl :

Průmyslový sektor spolu se stavebnictvím vyprodukoval v r. 2004 40,09 % HDP. V loňském roce sice státní podniky zaznamenaly tempo růstu jen 11,8 %, soukromý průmyslový sektor vzrostl rychlým tempem 22,8 %, zejména jako výsledek fungování progresivního Zákona o podniku.

I sektor zahraničních investic do průmyslu silně vzrostl o 15,7 %. Hlavním problémem většiny státních průmyslových podniků je zastaralé výrobní zařízení, nepřilíš kvalifikovaný management a nedostatek kapitálu k nezbytné modernizaci. Ta však již začíná probíhat a je zde velká šance na uplatnění i českých technologií.

Vzhledem k vstupu v platnost významné obchodní dohody s USA (BTA) stoupá proexportní význam textilního a oděvního průmyslu. V roce 2004 dosáhly příjmy z exportu textilu a oděvů 4,32 mld. USD (v r. 2003 3,6 mld. USD). V tomto odvětví existuje více než 293 společných podniků. Řada dalších zahraničních firem využívá spolupráce formou tzv. výrobní kooperace, což je v podstatě zakázková výroba určitého druhu a značky oděvů, profitující z výhody levné místní pracovní síly. Podobně pozitivní vliv měla BTA na vývoz obuvi. V roce 2004 byla vyvezena obuv v hodnotě 2,604 mld. USD (v r. 2003 2,225 mld. USD). Hlavními současnými trhy těchto dvou komodit je EU, USA, Japonsko, Rusko, střední a východní Evropa. Společnou slabinou obou těchto odvětví je většinou zastaralé výrobní zařízení a tudíž nízká produktivita, která zdražuje výstupní produkt a nízká kvalita výrobku. Pouze cca 200 z 900 textilních továren splňuje exportní kvalitativní parametry. Proto také v obou odvětvích probíhá masivní obměna strojového parku (také v souvislosti s potřebou zlepšit kvalitu na náročné americké a evropské trhy), což představuje reálnou šanci pro české výrobce těchto strojů.

Potravinářský a zpracovatelský průmysl :

začíná stále více nabývat na významu, zejména v oblasti mražených mořských produktů, ovoce a zeleniny. Hlavními exportními trhy jsou Japonsko a Singapur, očekává se výrazné zvýšení exportu i do USA a ČLR. Americký trh se však v této komoditě ukazuje jako silně chráněný místními průmyslovými lobby (antidumpingová řízení proti dovozu vietnamských sumců či krevet).

Petrochemický a chemický průmysl :

Vietnam nyní staví vlastní rafinerii v městě Dung Quat, významný vliv budou mít v budoucnu v této oblasti zejména japonské firmy, výrazně začínají být ale investice americké, francouzské a asijské (Malajsie, Thajsko a dokonce i Indie). Perspektivní odvětví pro dodávky chemického strojírenství představuje výroba umělých hnojiv (jak z ropy, tak z antracitu), jejíž modernizace je ve Vietnamu v současné době silně podporována.

Výrobu silničních dopravních prostředků :

zajišťuje 11 společných podniků, které montují osobní a užitkové automobily a motocykly. Nechybějí mezi nimi renomované značky jako Mercedes, Toyota, Suzuki či Ford. Prakticky žádné montovny osobních automobilů nejsou rentabilní, jejich celková současná výrobní kapacita je až 4x vyšší, než současná poptávka. I když poslední roky jsou v teritoriu ve znamení „konjunktury“ výroby osobních vozidel, přece jen se jedná o zanedbatelné množství na zemi s 80 mil. obyvatel. V roce 2003 se ve Vietnamu vyrobil rekordní počet místně

smontovaných osobních automobilů: 47 700 kusů (roční nárůst o 57 %), souvisí to však se zavedením „zvláštní spotřební daně“ ve výši 80 %. Zákazníci proto nakoupili auta v předstihu a v r. 2004 došlo k poklesu výroby na 42,7 tis. kusů.

Kompletně smontovaných vozidel se však vloni dovezlo jen 22,6 tis., což je méně než polovina hodnoty roku 2002 (56 tis.). Teoreticky perspektivní je výroba, resp. dovoz autobusů, které (většinou postavené na podvozcích nákladního automobilu IFA) ve Vietnamu dosluhují a je nezbytné je nahradit mladšími. Autobusy jsou zapotřebí jak meziměstské, tak městské, neboť individuální doprava ve dvou hlavních vietnamských metropolích se blíží totálnímu kolapsu. Problémem je však ekonomika autobusové dopravy, kterou stát ani místní municipalita nechťejí, resp. nemohou dotovat a cestující nejsou ochotni platit ekonomicky rentabilní jízdné. Proto je problematická rentabilita dovozu i nejlevnějších korejských autobusů.

Vláda se nyní snaží preferovat vlastní výrobu dopravních prostředků před jejich montováním z dovezených dílů, domácí výrobci jsou však neúměrně zvýhodňováni rostoucími celními tarify a zvláštní spotřební daní, v důsledku čehož může být automobilový průmysl silně ohrožen, až se vietnamský trh více otevře zahraniční konkurenci, zejména čínské.

však byla velmi nelibě přijata dotčenými vlastníky montoven – většinou japonskými firmami - a po určité nátlakové akci byla tato nepopulární opatření zrušena. V r. 2003 byla ve velkých městech (Hanoji) zastavena registrace nových motocyklů, což byl ještě kontroverznější krok.

Stavebnictví :

Rok 2004 byl úspěšným rokem pro stavební průmysl ve Vietnamu, zejména pro výrobu cementu, což souvisí s rozvojem výstavby budov a infrastruktury (silnice, železnice), významně financovaném ze zahraniční rozvojové pomoci. Výroba cementu se v r. 2004 opět zvýšila na 26,3 mil. t (v r. 1998 i 1999 kolem 10 mil.t, v r. 2003 19,3 mil. t). Navzdory růstu cen benzínu a nafty a devalvaci dolaru vůči euru se podařilo Vietnamské národní cementárenské společnosti (VNCC) a výrobcům a distributorům cementu udržet stabilitu na domácím trhu s cementem.

V roce 2004 bylo zahájeno 20 projektů na výstavbu cementáren. VNCC realizovalo 11 projektů včetně výstavby cementárny Tam Diep s kapacitou 1,4 mil. tun ročně v hodnotě 485 mld. VND. VNCC investovalo též 983 mld. VND do výstavby cementárny v Haiphongu, jež by měla být dokončena do prosince 2005.

K plánům ekonomického a sociálního rozvoje patří i bytová a městská výstavba. Ke konci roku 2004 bylo ve Vietnamu 91 velkých a 617 menších měst. V současné době je urbanizováno téměř 26 % země; do roku 2010 by tento podíl měl činit již 33 % a do roku 2020 44 %. Podle státního plánu urbanizace by v té době mělo být ve Vietnamu deset velkých městských center. Hlavními městy mají být Hanoj na severu Vietnamu, ve středním Vietnamu Da Nang a v jižním Vietnamu Ho Či Minovo Město. Dalšími vybranými centry městských zón budou města Viet Tri, Thai Nguyen, Ha Long, Vinh, Nha Trang, Buon Me Thuot a Can Tho.

Při dalším rozvoji městské a bytové výstavby se počítá s užší spoluprací mezi velkými městy, okolními lokalitami a průmyslovými parky. Prioritními úkoly je zdokonalování dopravní i

komunikační infrastruktury, zlepšování kvality životního prostředí a vodních zdrojů. Kolem uvedených větších měst by v budoucnu měla vyrůst nová satelitní města, jež bude spojovat zdokonalená silniční síť, zejména dálnic v severojižním směru, s využitím fondů jak ze státního rozpočtu, tak od domácích i zahraničních soukromých investorů.

Zemědělství :

Ačkoli podíl zemědělství na tvorbě HDP v posledních letech postupně klesá, přesto se jedná o velmi významný ekonomický sektor, který zaměstnává přes 70 % praceschopného obyvatelstva. Povolení soukromého podnikání a postupné uvolňování domácího i zahraničního obchodu umožnilo, aby se Vietnam změnil ze země závislé na dovozu základních potravin na druhého největšího světového exportéra rýže (po Thajsku) a významného producenta a exportéra řady dalších plodin a produktů.

Zatímco před zahájením ekonomických reforem zemědělská výroba tvořila téměř 50 % HDP, v roce 2004 tento podíl činil již pouze 21,75 %. Od roku 1991 roste zemědělská výroba průměrným tempem 4,1 % ročně a cílem vietnamské vlády je udržet toto tempo růstu i nadále. Po dobrém výsledku r 2002 (5,2 %) klesl růst v r. 2003 kvůli nepříznivým klimatickým podmínkám na 2,78 %, v roce 2004 činil koncem roku růst zemědělství a rybolovu 5 % (v 1. pololetí pouhá 2 procenta), s celoročním průměrem 3,5 %.

V minulých letech došlo v zemědělství k významným strukturálním změnám: plocha osetá ekonomicky méně výhodnou rýží částečně ustoupila ve prospěch nově pěstovaných sladkovodních krevet, které se staly výhodným exportním artiklem. Začaly být pěstovány nové druhy ekonomicky výhodnějších obilovin, vzhledem k tehdejšímu poklesu cen kávy se začalo experimentovat s výraznější orientací na cenově výhodnější kakao, nyní, kdy káva opět stoupla na světových trzích, se Vietnam opět vrátil ke zvyšování její produkce, snaží se však o diverzifikaci druhů s orientací na cenově výhodnější druh Arabica.

Hlavní zemědělskou plodinou je však stále rýže, která se pěstuje na cca 80 % obdělávané půdy. Její produkce v roce 2004 dosáhla 35,9 mil. t (celkem bylo sklizeno 39,3 mil. t všech obilovin). Další, především exportně významnou komoditou, jsou vodní produkty (krevety, krabi, sépie, ryby,...), pro jejichž lov i umělý chov tvoří 3200 km dlouhé a značně členité mořské pobřeží Vietnamu ideální podmínky.

Dalšími exportně významnými plodinami jsou kávovník, čajovník, ledvinovník (oříšky kešu) a řada druhů ovocných stromů. Pro domácí potřebu je kromě rýže rozšířeno pěstování kukuřice, manioku, cukrové třetiny, bavlníku, ovoce a zeleniny - poslední dvě položky však začínají nacházet uplatnění i v exportu..

Rozvoj živočišné výroby je na rozdíl od chovu vodních živočichů poněkud pomalejší. Hlavním důvodem je větší náročnost zpracování této produkce na vývoz. Základem živočišné výroby je chov prasat a drůbeže (hrabavé i vodní) a v některých oblastech i chov skotu a buvolů (maso, tažná síla). Na rozdíl od minulých let dosáhl Vietnam téměř samostatnosti ve výrobě mléka, což se projevilo i výrazným poklesem dovozu sušeného mléka – jedné z tradičních komodit českého exportu do Vietnamu.

Základem extenzivního vietnamského zemědělství jsou soukromě hospodařící rolníci, kteří využívají pracovní síly svých rodinných příslušníků a pouze příležitostně několika námezdních sil (doba sklizně). Tito rolníci se sdružují do různých typů družstev, která jim

pomáhají s nákupem osiva, hnojiv, ochranou plodin a zejména s odbytem jejich produkce.

Opatrný odhad míry nezaměstnanosti na venkově podle Světové banky se pohybuje kolem 21 %. Řada zahraničních i domácích ekonomů a politologů trvale varuje vládu před podceňováním této situace, která v zemi s obecně velmi nízkou životní úrovní představuje stále závažný sociální problém. Velká část rozvojových projektů je proto zaměřena na podporu podnikání na venkově a zlepšení efektivity vietnamského zemědělství.

Služby :

Podíl sektoru služeb na tvorbě HDP po zahájení ekonomických reforem prudce vzrostl. Zatímco v roce 1980 tvořil 25 % HDP, v roce 1997 to bylo již 41,3 %. Průměrné tempo růstu tohoto sektoru od počátku 90. let činilo téměř 9 %, krize v JV Asii však počáteční vysoké tempo růstu zbrzdila. V roce 1998 jeho hodnota klesla na 4,3 %, v r. 1999 na pouhých 2,25 %. V roce 2001 se tempo růstu služeb opět začalo zvyšovat (6,1 %,) a právě v této oblasti byl odborníky očekáván prudký rozvoj, obzvláště v oblastech bankovníctví, finančnictví, pojišťovnictví a informačních technologií. V r. 2003 již skutečně nastartoval tento boom růstem 15 % jako účinek platnosti nového dodatku k Zákonu o zahraničních investicích, který umožnil vstup zahraničního kapitálu i do některých „citlivých“ oblastí, jako pojišťovnictví, telekomunikace a cestovní ruch. Sektor služeb se stává z hlediska zahraničních investic jedním z nejatraktivnějších. V r. 2004 došlo v sektoru služeb k růstu 8 %, což je nejvíce od roku 1997. Ve struktuře HDP zaujímají služby druhou pozici (38,16 % ke konci r. 2004) za průmyslem (40,09 %) a před zemědělstvím (21,75 %).

Nesporné přírodní krásy a historické zajímavosti Vietnamu spolu s otevřením se vnějšímu světu umožnily v devadesátých letech prudký nárůst počtu zahraničních návštěvníků a rozvoj turistického ruchu. Tento sektor zaznamenával na počátku devadesátých let průměrný růst 40 % ročně, nárůst však koncem 90. let značně poklesl. V roce 2003 navštívilo Vietnam 2,4 mil. zahraničních turistů, loni tento počet vzrostl navzdory obavám z nemoci SARS a ptačí chřipky na 2,9 mil. V současné době je ve Vietnamu asi 87 000 hotelových pokojů, je však zřejmé, že původní předpoklady zájmu především o ubytovací kapacity vyšší cenové kategorie byly nadsazené a dnes se řada hotelů potýká s vážnými problémy (více než 60 % zahraničních turistů zatím stále tvoří tzv. „batůžkáři“, kteří vyhledávají co nejlevnější ubytování). Dalšímu dynamickému rozvoji turismu po vzoru sousedních zemí (Thajsko, Indonésie) zatím brání řada faktorů, počínaje mizivou ochranou životního prostředí a konče zaostalým stavem místní infrastruktury. Turistický ruch ve Vietnamu má však bezesporu velké perspektivy rozvoje a to si vietnamská vláda dobře uvědomuje, zařadila jej mezi klíčové sektory ekonomiky. Vzhledem k výše zmíněnému návrhu investiční legislativy se očekává v tomto sektoru nové výrazné oživení. K tomu přispívá i současná dobrá bezpečnostní situace - na rozdíl od jiných zemí JV Asie je zde minimální riziko teroristických útoků. Po přírodní katastrofě na přelomu r. 2004 a 2005 Vietnam navíc zůstal nedotčen účinky zemětřesení a tsunami, takže se očekává další růst zájmu zahraničních turistů (za 1. čtvrtletí 2005 navštívilo Vietnam již 900 tis. turistů – meziroční růst 23 %, odhad na rok 2005 činí 3,2 mil. osob).

Letecká doprava :

je na relativně dobré úrovni. Vietnam má 4 mezinárodní (Hanoj, Ho Či Minovo Město, Da Nang, Hue) a 13 civilních vnitrostátních letišť. V loňském roce byla rozšířena a modernizována, aby byla schopna ročně odbavit 6 mil. cestujících (Noi Bai - Hanoi) resp. 8 mil. cestujících (Tan Son Nhat – Ho Či Minovo Město), modernizován je i letadlový park

stroji převážně americké produkce.

Energetika :

Vietnam má nyní 32 elektráren s kombinovanou energetickou kapacitou 11 280 MW. V současné době je ve výstavbě 8 elektráren o celkové kapacitě 3288 MW, které budou uváděny do provozu v období let 2004 až 2005. Mezi nimi figurují hlavně vodní elektrárny Ialy, Hinh River, Phu My I, Ham Thuan-Da Mi, tepelná elektrárna Pha Lai a plynová elektrárna Phu My 2. Výstavba elektráren je v současné době financována hlavně zahraničními investory, převažující forma je BOT. V období 2004 až 2005 se bude energetický sektor rozvíjet především směrem k výstavbě vodních elektráren ve středním Vietnamu v souvislosti s budováním zavlažovacího a protipovodňového systému přehrad. V letech 2006 až 2020 se budou stavět další vodní elektrárny, např. elektrárna v Son La s výrobní kapacitou 3600 MW by měla být uvedena do provozu mezi roky 2012 až 2015. V té době by celková roční výrobní kapacita měla dosáhnout kolem 93 mld. kWh.

Počátkem r. 2005 oznámila EVN záměr zvýšit do konce roku produkci elektřiny o 20 % a zvýšit generační kapacitu na 11 400 MW. Ačkoli má jen 87 % domácností přístup k elektřině, toto číslo by mělo stoupnout v důsledku podpory projektu Energie pro venkov II ze strany Světové banky, jenž by měl začít v letošním roce a trvat sedm let. Půjčka SB ve výši 220 mil. USD by měla přivést elektřinu do 2,5 mil. vietnamských domácností. První fáze tohoto projektu, realizovaná v letech 2001-2004, umožnila zavedení proudu do cca 500 tis. domácností.

Bankovní soustava (hlavní banky a pojišťovny)

Stávající bankovní systém funguje od roku 1990, kdy byl přijat zákon o centrální bance (Ordinance on the State Bank of Vietnam) a zákon o bankách, úvěrových družstvech a finančních organizacích (Ordinance on Banks, Cooperative Credit Institutions and Financial Institutions). Hlavním přínosem těchto zákonů bylo oddělení centrální banky od komerčních bank a povolení činnosti akciových bank a dalších finančních a úvěrových institucí.

Řídící bankou a zároveň orgánem, který je zodpovědný za regulaci finanční a měnové politiky země je Státní banka Vietnamu (State Bank of Vietnam). Od prosince 1999 je v jejím čele guvernér Le Duc Thuy.

V prosinci 1997 schválilo Národní shromáždění VSR novelu zákona o státní bance (State Bank Law), který nově definuje její status a do určité míry rozšiřuje pravomoci banky v oblasti řízení monetární politiky. Nový zákon o státní bance vstoupil v platnost 1.10.1998. Současně s tímto zákonem byl přijat i zákon o úvěrech (Credit Law), který zavedl přísný dohled centrální banky nad domácím úvěrovým trhem s cílem zabránit eskalaci současných problémů bankovního sektoru způsobených zejména velkým podílem problémových úvěrů.

Vzhledem k pomalé realizaci reformy v bankovníctví se i v r. 2004 vietnamský bankovní systém potýkal s určitými těžkostmi, které vyplývají z obtížné situace jeho největších klientů - problematických státních podniků. Finanční situace mnoha bank byla obtížná již před asijskou krizí, jejíž následky situaci dále zhoršily. Podle oficiálních údajů mají vietnamské

banky (státní i akciové) v průměru cca 14 % nesplácených úvěrů, přičemž tato hodnota v řadě případů přesahuje 20 %. Tato čísla jsou znepokojivá, vezme-li se v úvahu slabá administrativa v evidenci a klasifikaci úvěrů. Na druhou stranu je nutno konstatovat, že od r. 2001 se skutečně začala aplikovat reforma bankovního sektoru, byť nepříliš radikálně. Bylo provedeno několik kroků k vyřešení situace několika nejslabších akciových bank, byl vypracován plán na restrukturalizaci státních komerčních bank. Systém stanovení úrokových sazeb je flexibilnější, byla zřízena společnost pro pojišťování depozit. V loňském roce se výrazně aktivizovala úvěrová politika, jejíž růst je podle odhadů Světové banky odhadován na cca 30 %. Současná základní úroková sazba stanovená centrální SBV v místní měně VND byla více než rok stabilní na hodnotě 0,62 % měsíčně. V zájmu udržení inflace pod hodnotou 6,5 % však SBV rozhodla v lednu 2005 o navýšení diskontní a rekapitalizační úrokové sazby na 3,5 a 5,5 % p.a., což přiměje komerční banky více spoléhat na své aktivity, než rekapitalizovat od centrální banky. Komerční banky získaly v loňském roce povolení navyšovat základní sazbu bez dalšího omezení dle situace na mezibankovním trhu /dříve: navýšení maximálně 0,3 % měsíčně na krátkodobé úvěry (do 1 roku) + max. 0,5 % na dlouhodobé úvěry (nad 1 rok)/. Základní úroková sazba v USD je 1,5 % p.a.

Očekávání dosud příliš neodpovídá činnosti první oficiální burzy cenných papírů v Ho Či Minově Městě, na níž dosud obchoduje pouze 27 firem. V březnu 2005 byla otevřena burza v Hanoji, která se soustředí na obchod s nekotovanými akciami a s akciami, jež nejsou kotovány na saigonské burze, jakož i s neoprávněnými akciami. Vzhledem k dosud tvořící se metodice oceňování podnikových aktiv má zatím málo vietnamských podniků právo obchodovat své akcie na burze. S tím související nízké objemy obchodů, úzké cenové limity obchodovaných akcií a omezení zahraničního kapitálového vstupu jsou hlavními důvody prozatímního nezájmu zahraničních investorů.

Ve Vietnamu existuje celkem 5 komerčních bank, které jsou ve 100 % vlastnictví státu a patří k rozhodujícím subjektům na domácím finančním trhu. Od roku 1995 funguje další státní banka, Bank for the Poor, jejímž hlavním účelem je poskytování malých úvěrů venkovskému obyvatelstvu. V zemi dále existuje 37 akciových bank (jejich akcie mohou nabývat právnické i fyzické osoby), 42 zastoupení zahraničních bank a 6 společných bank (JV). Probíhající bankovní reforma má v plánu restrukturalizaci a sloučení akciových bank a snížení jejich celkového počtu na 25.

Pojišťovnictví :

Ve Vietnamu působilo počátkem r. 2005 již 27 pojišťoven (viz seznam hlavních vietnamských pojišťoven v příloze č. 2), z toho 1 ve státním vlastnictví, 11 společných podniků a 15 zahraničních investic. Ve Vietnamu dále působí 30 zastoupení zahraničních pojišťovacích společností. Největší růst zaznamenává životní pojištění. Vláda postupně uvolňuje stávající kapitálová omezení pro zahraniční investory, což brzdilo rozvoj pojišťovnictví. Tento obor má v současnosti nejsilnější dynamiku růstu. V letech 1993-2004 činil průměrný růst pojistného kolem 30 % ročně, jeho podíl na HDP vzrostl z 0,37 % v r. 1993 na 1,86 % v r. 2004. Pojišťovnický sektor v minulém roce investoval do vietnamské ekonomiky celkem 1,4 mld. USD, do r. 2010 by měl podíl pojistného na HDP dosáhnout až 4,2 % a investice do ekonomiky kolem 5,6 mld. USD.

Daňový systém :

V roce 2003 proběhla počáteční fáze daňové reformy, směřující k unifikaci stávajícího nepřehledného systému různých daňových tarifů, výjimek a dodatečných daní. Smyslem mělo být dosažení větší průhlednosti systému a vymahatelnosti daní.

Skutečností však je, že Vyhláška č. 164/2003/NDCP z 22.12.2003 systém výjimek a úlev z daní příjmů právnických osob ještě více zkomplikovala. Jednoznačně pozitivní je však zrušení daně z repatriace zisku do zahraničí, která komplikovala život zahraničním investorům až do konce r. 2003.

Současný daňový systém zahrnuje následující druhy daní:

- daň z příjmu právnických osob (novela 2003)
- daň z přidané hodnoty (v platnosti od 1.1.1999, novela 2003)
- zvláštní spotřební daň (novela 2003)
- dovozní a vývozní daně (cla)
- daň z přírodních zdrojů
- daň z užívání půdy
- daň z osobních příjmů (novela 2003)

Daň z příjmu právnických osob :

Sjednocená základní sazba daně z příjmu právnických osob (tuzemských i zahraničních) je 28 %. Při splnění určitých podmínek mohou být aplikovány nižší sazby 20, 15 a 10 %.

Podmínky jsou definovány výčtem oborů podnikání, oblastmi, ve kterých právnická osoba provozuje svou činnost, počtem zaměstnanců a výší jejich příjmů. Znění zákona č. 09/2003/QH11 o dani z příjmu ze 17.6.2003 definuje i podmínky, výši a trvání daňových prázdnin.

Daň z přidané hodnoty :

Daň z přidané hodnoty (DPH), která od 1.1.1999 nahradila dříve aplikovanou daň z obratu, je uplatňována na většinu zboží a služeb s výjimkou některých aktivit financovaných ze státního rozpočtu (neziskové aktivity, zemědělství, zdravotnictví, školství...). Od DPH je rovněž osvobozeno zboží určené na export a některé výjimečné druhy zboží, jehož plný výčet není reálně vyjmenovat v rámci tohoto materiálu. V r. 2003 byla DPH novelizována vyhláškou Ministerstva financí č. 120/2003 ze dne 12. 12. 2003.

Sazba DPH 5 % je od r. 2004 aplikována na následující druhy zboží a služeb:

- pitná voda
- hnojiva a polotovary pro výrobu hnojiv
- zdravotnická zařízení, hygienické vaty a obvazy
- léčiva
- zemědělské produkty (kromě těch, které jsou od DPH osvobozeny)
- lesní nezpracované produkty (kromě dřeva a bambusu), čerstvé potraviny a živá zvířata
- výrobky z bambusu, ratanu a listů
- částečně zpracovaná bavlna
- krmivo pro chov
- služby a zboží pro vědecko-výzkumné účely
- služby v zemědělství

Sazba 10 %:

- ropa, zemní plyn, uhlí, rudy
- elektřina

- elektrické, elektronické a strojírenské výrobky
- chemikálie
- papír a výrobky z papíru
- cukr, mléko, cukroví, limonády a jiné zpracované potraviny
- porcelán, keramika, sklo, kaučuk, plastické hmoty, dřevo a dřevěné výrobky, cement, cihly, krytinové tašky, stavební materiály
- doprava, nakládka a vykládka zboží
- poštovní a telekomunikační služby
- pronájem nemovitostí, skladů, přístavů, průmyslových hal, strojů a zařízení, dopravních prostředků
- právnícké a poradenské služby
- fotografování a filmování, pronájem nosičů zvuku a obrazu, kopírování, promítání filmů
- kadeřnictví, krejčovství, žehlení a barvení

Sazba 20 %:

- zlato, stříbro a drahokamy
- služby hotelů, restaurací a cestovního ruchu
- loterie a podobné činnosti
- služby zastoupení námořních přepravců
- zprostředkovatelské činnosti

Zvláštní spotřební daň :

Zvláštní spotřební daň (ve Vietnamu někdy označovaná jako „daň z luxusu“) je aplikována od 1.1.2004 následovně:

- osobní automobily
 - s počtem sedadel do 5 míst 80 %
 - mikrobusey od 6 do 15 sedadel 50 %
 - minibusy od 16 do 24 sedadel 25 %
- cigarety s filtrem dovezené 65 %
- cigarety s filtrem místní výroby 45 %
- cigarety bez filtru 25 %
- alkoholické nápoje s obsahem alkoholu nad 40% - 75 %
 - dtto od 20 do 40% 30 %
 - dtto do 20% 20%
- pivo v lahvích a plechovkách 75 %
- točené pivo 15 %
- nafta, benzín a jeho příměsi 10 %
- klimatizéry s výkonem do 90000 BTU 15 %
- hrací karty 40 %
- votivní papír 70 %

Služby:

- karaoke 35 %
- zábavní podniky 30 %
- herny 25 %
- loterie 15 %
- golf 10 %

Zahraníční obchod :

Obchodní bilance za posledních 5 let

Vývoj zahraničního obchodu v posledních 5 letech:

Teritoriální struktura :

Vietnamský export se, kromě svých přirozených sousedních trhů, jako Japonsko, Čína, Taiwan a Singapur, orientuje hlavně na země EU a po vstupu v platnost obchodní dohody také na USA (v r. 2000 bylo USA na 7. příčce vietnamského vývozu, v r. 2003 již na první!) a Austrálii. Vietnamský dovoz si však mezi sebou téměř výhradně rozdělili „asijské tygři“. Další posílení pozic asijských dodavatelů lze s jistotou očekávat od momentu plné integrace Vietnamu do AFTA v r. 2006.

Ze zemí EU bylo v r. 2004 největším exportérem do Vietnamu Německo, celkově se ale umístilo až na 6. příčce za Singaporem. Pro český export se ale jedná o dobrou zprávu, neboť pod částí německého exportu jsou pravděpodobně i některé české výrobky.

Vietnamské statistiky zboží neevidují podle certifikátu skutečného původu zboží, ale podle země „dodavatele“, tedy odesílatele zboží.

Země CEFTA zůstávají i v r. 2004 ve statistikách vietnamského zahraničního obchodu daleko vzadu s výjimkou Polska, jehož export 38,9 mil. USD je generován převážně vývozem sušeného mléka (dovoz 82,2 mil. USD). Česká republika se zařadila před Maďarsko, s vývozem podle vietnamských statistik ve výši 14,6 mil. USD a dovozem v hodnotě 42,7 mil. USD. Maďarsko má jako hlavní exportní artikl farmaceutika, celkový objem jeho vývozu činí 16,4 mil. USD (dovoz 21,6 mil. USD). Slovensko je na jednom z posledních míst s objemem vývozu cca 3,1 mil. USD (8,6 mil. USD dovoz)

Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu

Až do roku 1988 byl zahraniční obchod Vietnamu zcela řízen státem prostřednictvím tehdejšího Ministerstva zahraničního obchodu VSR, které podnikům zahraničního obchodu direktivně přidělovalo exportní a importní kvóty. Od roku 1989 došlo k částečné liberalizaci zahraničního obchodu, která umožnila vývozní a dovozní aktivity dalším ekonomickým subjektům. Pro srovnání je možno uvést, že v roce 1985 mělo povolení k zahraničnímu obchodu pouze 15 podniků, kdežto v roce 1996 více než 3 000. Dodnes však obchodní výměna Vietnamu se světem podléhá řadě tarifních a netarifních omezení a regulací. Vzhledem k závazkům, vyplývajících z uzavřených mezinárodních smluv (AFTA, Americko - vietnamská obchodní dohoda) i vzhledem ke snaze Vietnamu o vstup do WTO se výrazně omezuje výčet oborů, pro jejichž dovoz je potřeba licencí a naprostá většina omezení dovozu se přesouvá spíše do sféry tarifní.

V současné době je oblast zahraničního obchodu řízena Ministerstvem obchodu VSR. Ve spolupráci s ním se na řízení obchodu s určitými komoditami podílejí i další ministerstva:

1. Ministerstvo přírodních zdrojů a životního prostředí - nerostné suroviny
2. Ministerstvo zdravotnictví - léky a farmaceutické suroviny, zdravotnická zařízení
3. Ministerstvo vodních produktů - rybí a krevetí násady, akvaprodukty zvláštní hodnoty, léčiva a krmivo pro vodní živočichy
4. Ministerstvo zemědělství - lesní zvířata, technologie na zpracování dřeva, zpracované dřevo, krmivo pro zvířata
5. Ministerstvo obrany - zbraně a vojenské materiály a zařízení
6. Ministerstvo kultury a informací - zboží kulturního charakteru
7. Generální ředitelství pošt - poštovní a komunikační zařízení

Dovážet a vyvážet lze volně veškeré zboží s výjimkou následujících kategorií:

- zboží zakázané dovážet a vyvážet
- zboží regulované kvótami
- zboží výrazně ovlivňující státní rozpočet

Pro rok 2004 zůstaly seznamy regulovaného zboží stejné, jako v r. 2003:

Zakázaný vývoz :

Zbraně, munice, výbušniny, vojenská zařízení, starožitnosti, narkotika, toxické chemikálie, dřevo, palivové dřevo, dřevěné uhlí, výrobky ze dřeva pocházejícího z domácích lesů, divoká zvířata, zvířata a rostliny chráněné Ministerstvem zemědělství, zvláštní kódovací přístroje a softwarové programy, určené k ochraně státního tajemství.

Zakázaný dovoz:

Zbraně, munice, výbušniny (s výjimkou průmyslových trhavin), vojenská zařízení, narkotika, toxické chemikálie, pornografické a protivládní materiály, petardy (s výjimkou pro použití v námořní dopravě), hračky s negativním vlivem na člověka a národní bezpečnost (včetně imitací zbraní), cigarety (s výjimkou dovozu pro osobní potřebu ve spoluzavazadle), použité spotřební zboží, vozidla s pravostranným řízením, použité automobily, motocykly a náhradní díly (s výjimkou autobusů nad 16 míst mladších 5 let a nákladních automobilů nad 5 t. mladších 5 let), produkty obsahující azbest (ze skupiny amfibolu).

Zboží, jehož dovoz podléhá licenčnímu režimu (importní kvóty) :

Keramické a granitové dlaždice větší než 400 x 400 mm, portlandský cement (některé druhy), klinker, automobily do 9 míst, motocykly (vč. tříkolek) kompletní i ve formě CKD, nebo SKD (dílů k montáži), včetně motorových tříkolek, jejich motorů a rámu, některé druhy oceli (kulatá stavební ocel 6-40 mm, kroucená ocel 10-40 mm, V a L ocel 20-100 mm, C,U,I a H ocel pod 120 mm, ocelové trubky 14-115 mm, litinové roury, pozinkované ocelové plechy 0.25-0.55 mm, ocelový drát, ostnatý drát a ocelové sítě), tabulové sklo 1,5 - 12 mm, kancelářský papír, tiskařský papír (50-80 g/m²), rafinovaný rostlinný olej, rafinovaný a nerafinovaný cukr. Licence vydává Ministerstvo obchodu VSR v souvislosti s aktuálními potřebami vietnamské ekonomiky. Podepsat dovozní/vývozní kontrakty na výše uvedené komodity mají právo pouze ekonomické subjekty s platnou dovozní/vývozní licencí vystavenou MO VSR.

Výše uvedený seznam komodit podléhajících licenčnímu režimu je třeba po zkušenostech z minulých let považovat za pouze indikativní, neboť v průběhu roku v něm může dojít ke změnám v závislosti na aktuální situaci v daném odvětví (výše domácí nabídky a spotřeby).

Celní systém se řídí zákonem „Vietnam Law on Export and Import Taxes“, který vstoupil v platnost v r. 1991 a je průběžně upravován. Celní sazebník pro rok 2004 je k dispozici na ZÚ Hanoj, sazby, bohužel, nejsou přístupné na internetu. Pro výpočet konkrétní výše cla na jednotlivé položky je však třeba znát také tzv. „minimální tabulkovou cenu“, kterou Ministerstvo financí administrativně stanovuje na některé druhy zboží. Účelem má být zamezení daňových úniků při podfakturaci, fakticky však tato metodika bývá i zneužita místními průmyslovými lobby k ochraně vlastního zboží. Tento seznam minimálních cen není k dispozici v angličtině, často se mění a je předmětem kritiky Vietnamu v rozhovorech o jeho přístupu k WTO.

Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Smluvní základna : Mezi Vietnamem a ČR jsou podepsány následující ekonomické dohody

- 1) Dohoda mezi vládou ČR a vládou VSR o vzájemném zaměstnávání českých a vietnamských občanů (Hanoj, 4.6.1994), publikována pod č. 239/1994 Sb.
- 2) Obchodní dohoda mezi vládou ČR a vládou VSR (Praha, 22.8.1994), publikována pod č.23/1995 Sb. V rámci harmonizace s legislativou EU bylo dohodnuto ukončení její platnosti ke dni přístupu ČR do EU. Ve stádiu parafování je nově koncipovaná Smlouva o hospodářské spolupráci.
- 3) Dohoda mezi vládou ČR a vládou VSR o vypořádání vzájemných pohledávek a závazků (Praha, 14.6.1996) - účinnost od 1.1.1996.
- 4) Dohoda mezi vládou ČR a VSR o leteckých službách (Praha, 23.5.1997) - v platnosti od 28.8.1997
- 5) Smlouva mezi vládou ČR a vládou VSR o zabránění dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku (Praha, 23.5.1997), publikována pod č.108/98 Sb.
- 6) Dohoda mezi vládou ČR a vládou VSR o podpoře a vzájemné ochraně investic (Hanoj, 25.11.1997) - v platnosti od 9.7.1998

Bilance vzájemné obchodní výměny

Výše uvedená vietnamská opatření na ochranu domácího trhu, rozdílná zbožová struktura vzájemného obchodu a bývalý liberální přístup ČR k dovozu vietnamského (převážně spotřebního) zboží měly za následek tvorbu deficitu obchodní a platební bilance. Vývoj vzájemného obchodu v letech 1998 - 2004 dokumentuje následující tabulka (údaje v mil. USD):

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že objem vzájemného obchodu v roce 2004 se ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 39,9 %, z pohledu české ekonomiky je pochopitelně důležitější ukazatel růstu exportu, který v relaci Vietnam dosáhl v r. 2004 hodnoty 10,4 %.

Dříve dominující vývoz sušeného mléka postupně nahrazují strojírenské výrobky. Je zajímavé, že předloňské diskriminační clo na dovoz levných skleněných výrobků z ČR nepostihl až tak výrazně jeho vývoz do Vietnamu, který se realizoval v převážně vyšší

kvalitativní a cenové kategorií, kde (zatím) čínské a místně vyráběné zboží tolik nekonkurovalo; české skleněné zboží je tak stále žádaným artiklem na vietnamském trhu. Struktura dovozu vietnamských výrobků v podstatě kopíruje strukturu vietnamského exportu do EU. Na prvních místech je s naprostou převahou dovoz obuvi, dále následuje káva, textil a oděvy, elektrické stroje a nábytek. Oproti minulému roku se na přední místa dostalo spotřební zboží, jako cestovní potřeby, osvětlovací tělesa či elektronika.

Důvody snižující se obchodní bilance exportu :

Nedostatečná ochota akceptovat specifika místního trhu a nedostatečná podpora prodeje ze strany výrobců

Tento bod považujeme za nejpodstatnější. Marketingové techniky na podporu prodeje jsou ze strany konkurenčních dodavatelů prováděny do hloubky a systematicky (reklama, školení, semináře aj.). Investovat je nutno zejména do předprodejní podpory (reklama, veletrhy, provize zástupcům), i do poprodejního servisu. České podniky v tomto ohledu výrazně zaostávají a nemůžou spoléhat pouze na bývalý dobrý zvuk českých výrobků a tradiční přátelské vztahy. Zastupitelský úřad rád umožní představení českých podniků u vietnamských ministerstev, příp. významných vietnamských státních podniků, které ještě mohou mít v některých jednotlivých případech monopolní postavení, od tohoto momentu však již nemůže suplovat místního zástupce, jehož role je ve Vietnamu nezastupitelná.

Cenová úroveň českých výrobků :

Ačkoliv technická úroveň českých výrobků je stále uznávaná jako velmi dobrá, srovnatelné výrobky asijské konkurence, a to nejenom čínské a taiwanské, ale i korejské a dokonce japonské jsou cenově výhodnější. Toto se týká obráběcích, obuvnických, textilních a balicích strojů, ale i výrobků např. zdravotnické techniky. V teritoriu je určující cena, která umožňuje buď vůbec samotný nákup zařízení, nebo jeho rychlejší obměnu v souladu s morálním stárnutím strojů a se zaváděním nových výrobních technologií. Argument dlouhodobé životnosti proto nemá (zejména u textilních a obuvnických strojů) příliš velkou váhu.

Odlíšný přístup ČR a VSR k ochraně domácího trhu :

V tomto bodu sice došlo v loňském roce k určitému zlepšení (české zboží se již nesetkává s netarifními překážkami dovozu - licence, množstevní kvóty, po intervencích ZÚ Hanoj byla zrušena diskriminační opatření proti dovozu českého skla), celní sazby na dovoz některých typicky „českých“ komodit však zůstaly extrémně vysoké (např. pivo – 80-100 %). Díky nově uzavřené smlouvě mezi ES a Vietnamem o přístupu na trh se mají sazby na víno a lihoviny (a údajně i na pivo) snížit na 65 %, k zásadní změně však dojde až po vstupu Vietnamu do WTO, kdy dojde speciálně u piva ke snížení na 70 % a během dalších 5 let až na 55 %.

Perspektivní odvětví pro české exportéry :

Donedávna jsme na tomto místě uváděli, že lepší šance na úspěch mají firmy a jejich výrobky, které jsou zvláště v severním Vietnamu známé z minulosti. Bohužel to již není tak zcela pravda, neboť přirozená generační výměna ve vedení podnikové sféry (ministerstva již nejsou rozhodující) hovoří spíše o orientaci na silné mezinárodní koncerny.

Při zvažování o vývozu do Vietnamu je výhodné orientovat se buď na výrobu výrobních

prostředků (například snáze je možno do Vietnamu vyvézt zařízení na výrobu cukrovarnických strojů než samotné cukrovary), nebo na sektory, které (zejména díky exportní orientaci) disponují dostatečným množstvím finančních a zejména volnoměnových prostředků.

K perspektivním odvětvím (pro české dodavatele) podle názoru ZÚ patří ve Vietnamu především :

- technologie a zařízení pro průmyslovou výrobu (např. zařízení na výrobu velkých průmyslových kotlů)
- čistírny odpadních vod (zejména průmyslových), spalovny odpadků
- telekomunikace a informační technologie
- užitkové a broušené sklo, osvětlovací tělesa (křišťálové lustry)
- strojírenská zařízení (obuvnické a textilní stroje, obráběcí a tvářecí stroje, tiskařské a polygrafické stroje)
- balicí stroje a zařízení pro zpracování potravin a zemědělských produktů
- minipivovary
- dopravní technika (dieselové lokomotivy vč. náhradních dílů, elektrické soupravy příměstské kolejové dopravy)
- petrochemické strojírenství
- chemikálie (zejména pro výrobu plastických hmot)
- čerpadla a zavlažovací systémy
- lodní motory
- chladírenská zařízení
- zařízení pro energetiku
- farmaceutické výrobky
- zdravotnická zařízení
- práškové mléko (zatím...)

Doporučení exportérům

Investiční celky :

Při posuzování šancí pro české výrobky na vietnamském trhu je třeba kromě nezbytné kvality a přiměřené ceny vzít v úvahu zvláště nabízené podmínky financování, které především při prodeji větších objemů či celků patří mezi hlavní rozhodovací kritéria při výběru obchodních partnerů. Při dodávkách větších investičních celků (IC) jsou dnes v podstatě bez šance projekty bez státní podpory, tj. musí být částečně financovány zvýhodněným exportním úvěrem (soft loan) a měly by obsahovat složku rozvojové pomoci. I maximálně výhodné nabídky českého dodavatele budou však obtížně soupeřit např. s dodavateli projektů financovaných Asijskou rozvojovou bankou nebo japonskými bankami. Dodávky IC jsou kromě toho téměř vždy tendrovány. Podmínky tendrů obvykle vyžadují dlouhodobější spolupráci s místním partnerem, proto zájemci o (obvykle) tendrované dodávky by nejprve měli začít s vyhledáním a prověřením perspektivního místního partnera. vyžádat si reference) z hlediska skutečně realizovaných projektů!

Zkušenosti z jiných zemí (Tchaj-wan, Hongkong) zase ukazují na výhody nalezení vhodného místního zástupce (distributora), který zahraniční firmu zastupuje na provizní bázi. Jednoznačně se ukazuje, že mnohem lepší výsledky má spolupráce se soukromými firmami, než se státními podniky. Zastupování na provizní bázi obecně lépe funguje na jihu země (Ho Či Minovo Město), což je dáno tradicí, zkušeností a kvalitnějším personálním zázemím

místních firem.

Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil :

Efektivně obchodovat ani jinak spolupracovat s Vietnamem není možné „na dálku“. Každá firma, která má na tomto trhu vážné a dlouhodobé ambice, by proto měla uvažovat o určité formě zastoupení. Možností je několik:

a) Otevření vlastního reprezentačního zastoupení:

Tato forma dává předpoklady pro skutečně profesionální a výhradní zastupování zájmů, ale je zároveň nejdražší. Proto ji doporučujeme využít až po analýze proveditelnosti a efektivnosti záměrů firmy ve Vietnamu .

b) Využití místních zástupců českých firem:

Osvědčuje se zejména při vyhledávání vhodného vietnamského partnera, případně v prvních fázích jednání. Jelikož ve Vietnamu příliš nefunguje korespondenční navazování spolupráce (často ani v prvních fázích), je využívání místních zástupců českých firem jednou z možných cest, jak tento problém překonat.

c) Využití „českých Vietnamců“:

V ČR v současné době žije několik desítek tisíc vietnamských občanů, z nichž řada má velmi dobré znalosti vietnamského trhu a kontakty na důležitých místech. Efektivní spolupráci s těmito partnery považujeme za jednu z nejperspektivnějších a nejefektivnějších cest při rozvoji obchodně-ekonomické spolupráce. Samozřejmě i v tomto případě je třeba věnovat výběru vietnamského partnera maximální pozornost, ověřit si reference, jeho zkušenosti atd. a vyvarovat se tak nepříjemnému překvapení, či ztrátám času a peněz.

Vzhledem k náročnosti vietnamského trhu v každém případě doporučujeme udržovat od přípravné až do konečné fáze každého obchodního záměru či případu úzký kontakt s obchodně-ekonomickým úsekem Velvyslanectví ČR v Hanoji.

Požadavky na propagaci, marketing, reklamu

Výraznější rozvoj propagace a reklamy nastal ve Vietnamu až po roce 1990. Ačkoli v této oblasti nadále existuje přísná kontrola jejího obsahu ze strany státu, její užití je, v případě spotřebního zboží, naprosto nezbytné. Podle průzkumů je nejúčinnější využití televizní reklamy, a to zvláště ve velkých městech. Mladší generace je kromě televize rovněž nadprůměrně ovlivňována tiskem, především populárními časopisy. V čím dál větší míře začínají být využívány billboardy, zejména kolem nejfrekventovanějších úseků několika málo existujících dálnic. Doporučujeme zohlednit specifikum asijských spotřebitelů, kteří se při výběru zboží řídí tím, co se o něm tvrdí (jakou má pověst – byť založenou mnohdy na iracionálním základě).

Náklady na reklamu pro zahraniční firmy jsou z důvodu dosud existujícího systému dvojích cen zatím i na počátku r. 2005 zhruba dvakrát vyšší, než pro domácí subjekty, v letošním roce má údajně dojít ke sjednocení cen pro tuzemské i zahraniční zadavatele reklamy.

Problémy a rizika místního trhu :

K nejvýznamnějším problémům a rizikům místního trhu patří:

- jeho značná nestandardnost ve srovnání s trhy rozvinutějších zemí, způsobená především pozůstatky centrálního plánování a soukromého podnikání;

- nedostatečně rozvinutý a chaotický právní systém, který zaostává za prudkým rozvojem ekonomiky a zapojování Vietnamu do mezinárodního obchodu;

- možnost nečekaných direktivních zásahů státu do ekonomiky a náhlé změny platných pravidel;

- velmi silná a zatím nepříliš „client oriented“ byrokracie, jejíž překonání je náročné především časově a často i finančně (rozšířená korupce);

- poměrně silná ochranná politika domácího trhu (v poslední době spíše tarifní překážky) umocněná navíc průběžnými a těžko předvídatelnými změnami ze strany (viz nová „daň z luxusu“ na osobní vozidla a zákaz registrace nových motocyklů ve velkých městech);

- obtížná predikce vývoje a následků připravovaného odstátňování podniků (rychlost procesu, použité formy, možnost a podmínky účasti zahraničních subjektů) a vliv tohoto procesu na existující JV s odstátňovanými podniky.

Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Nejobvyklejší platební podmínkou při exportu do Vietnamu je dokumentární neodvolatelný akreditiv. V případě menších obchodů u neznámých klientů (zvláště malých soukromých firem) je využíván i systém platby předem.

Při nákupu zboží investičního charakteru nebo jakýchkoli větších dodávek je vietnamskými zákazníky požadováno zajištění výhodného úvěru včetně různě dlouhých odkladů splátek.

V poslední době se u určitých druhů zboží (parfumerie, drobné spotřební zboží...) rozšiřuje systém platby až po jeho prodání.

Platební morálku vietnamských klientů je možno obecně označit za dobrou. Určité opatrnosti je třeba při obchodování s neznámými drobnými soukromými firmami, které se snadno mohou dostat do platebních potíží. V letech 1997 - 1998 se v důsledku finanční krize v JV Asii dostala do problémů s likviditou ve volně směnitelných měnách řada vietnamských bank, včetně státních. To se projevilo především opožděnými platbami za akreditivy a obtížným přístupem k volným měnám. V průběhu roku 1999 se situace postupně stabilizovala a od r. 2001 již se tyto problémy nevyskytovaly.

Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Ve Vietnamu je v různých místech každoročně organizováno velké množství „mezinárodních veletrhů“. Naprostá většina má pouze regionální význam. Je nutno podotknout, že účast zahraničních vystavovatelů a rozsah veletrhů neodpovídá obvyklým měřítkům jiných východoasijských veletrhů, přesto je účast na veletrhu při vážném zájmu o proniknutí na vietnamský trh žádoucí. Pro české exportéry mají význam pouze veletrhy v Hanoi a HCM.

Pozitivní vývoj zákona o zahraničních investicích

Jako odpověď na značné ochlazení zájmu ze strany zahraničních investorů a zvyšující se konkurenci ze strany dalších asijských zemí, vydala vietnamská vláda koncem března 1999 nařízení č. 53/1999/QD-TTG, které je souborem nových pobídek pro zahraniční investice. Nařízení obsahuje následující investiční pobídky:

- postupné odbourávání systému dvojích cen
- snížení administrativních sazeb a poplatků
- zrušení systému dolarově denominovaných mezd
- zjednodušení vydávání pracovních povolení pro cizince
- úprava působení zaměstnaneckých agentur
- úlevy v placení DPH
- úlevy při investování v průmyslových a exportních zónách
- zvýhodnění investic do zemědělství, rozvoje venkova a exportně orientované výroby.

Dosud nejvýznamnějším pozitivním posunem legislativy v této oblasti bylo schválení Národním shromážděním v květnu 2000 novely zákona o zahraničních investicích, jejím obsahem je změna 22 stávajících a doplnění 2 nových článků, které mají zahraničním investorům usnadnit zejména:

- změnu formy investice během platnosti investiční licence
- změny vlastnického podílu ve společných podnicích (SP)
- nákup konvertibilní měny
- otevírání účtů u zahraničních bank
- použití práva na užívání půdy k získání hypotečních úvěrů
- přijímání úvěrů od zahraničních bank
- vyklízení pozemků pro zahraniční investice
- likvidaci aktiv SP

Novela se týká rovněž cla na exportní a importní operace, DPH a daně z příjmu.

V roce 2003 byla vydána další dílčí novela Investičního zákona, která uvolnila vstup zahraničního kapitálu do některých dříve některá omezovaných odvětví (pojišťovnictví, telekomunikace, bankovníctví), zvýšil se i limit omezující vstup zahraničního kapitálu do privatizujících se státních podniků, který má činit max. 30% základního kapitálu.

V r. 2003 měla být rovněž v oblasti zahraničních investic údajně zahájena tzv. politika „jedených dveří“, která má výrazným způsobem zjednodušit procedury vydávání investičních licencí. V praxi však zatím i v r. 2004 zůstala základním problémem nepříliš velké přitažlivosti vietnamského investičního prostředí stále malá transparentnost legislativy.

Základní právní aspekty zahraničních investic:

- Zahraniční investice ve Vietnamu jsou zákonem chráněny proti znárodnění a všem investorům je garantováno „spravedlivé a rovnocenné zacházení“.

- Zahraniční investoři jsou oprávněni repatriovat své zisky do zahraničí stejně jako cizinci legálně pracující ve Vietnamu.

- Zahraniční investoři mají právo pronajmout a využívat v souladu se schváleným podnikatelským záměrem vietnamskou půdu a vodní i mořskou plochu. V případě těžby nerostných surovin jsou pak povinni platit „daň z přírodních zdrojů“.

Každý projekt zahraniční investice musí být nejprve posouzen a schválen vietnamskými státními orgány a obdržet tzv. investiční licenci. Žádost o udělení investiční licence podává žadatel na Ministerstvu plánování a investic (Ministry of Planning and Investment), které ve spolupráci s příslušnými odbornými ministerstvy a orgány místní samosprávy projekt posuzuje. Projekty státního významu navíc podléhají schválení předsedou vlády.

Výjimku tvoří projekty bank se společnou majetkovou účastí, pobočky bank se 100 % zahraniční kapitálovou účastí, právní firmy se společnou majetkovou účastí, právní firmy a jejich pobočky se 100 % zahraniční kapitálovou účastí, pojišťovací společnosti se zahraničním kapitálem a jejich pobočky. Licence těmto institucím jsou udělovány Státní bankou, Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem financí v uvedeném pořadí. V oblasti zdravotnictví je nutný i souhlas Ministerstva zdravotnictví.

Kromě MPI vydávají licence i odbory plánování a investic provinčních lidových výborů a řídicí výbory průmyslových zón, a to v závislosti na objemu a povaze zahraniční investice.

Možné formy přímých zahraničních investic:

1. Společný podnik (Joint Venture)
2. Podnik se 100 % zahraniční účastí (100 % Foreign Invested Enterprise)
3. Výrobní kooperace (Business Cooperation)

1. Společný podnik (JV):

JV je nejrozšířenější forma zahraničních investic ve Vietnamu a jejím prostřednictvím zde podniká více než 65 % zahraničních investorů. Minimální podíl zahraničního partnera na JV je 30 %, obvyklý poměr podílů však bývá 70-75 %: 25-30 % ve prospěch zahraničního partnera. V některých oblastech (např. v některých projektech infrastruktury nebo cementáren) však vietnamská strana požaduje minimálně 30-40 % podíl. Doba činnosti společného podniku se stanovuje na dobu určitou a až na výjimky nesmí přesáhnout 50 let. Legální kapitál JV musí tvořit min. 30 % z jeho celkového investičního kapitálu. Kapitálový vklad zahraničního partnera může být tvořen finančními prostředky, strojním zařízením, nástroji, patenty, know-how nebo technickými službami. Vietnamský partner do podniku vkládá obvykle pozemky a výrobní prostory a zařízení. Může samozřejmě přispět i finančními prostředky, což ale v praxi není příliš obvyklé.

JV je řízen správní radou (Board of Management) v níž jsou zastoupeny obě strany podle podílu na JV, ale vietnamská strana v ní musí mít minimálně 2 zástupce. Výkonné pravomoci mají správní radou jmenovaní generální ředitel a jeho náměstkové, přičemž generální ředitel

nebo jeho první náměstek musí být vietnamský občan.

2. Podnik se 100 % zahraniční účastí :

V počátcích zákona o zahraničních investicích nebyla tato forma investic vietnamskými orgány příliš podporována, neboť byla považována za příliš „nezávislou“. Situace se však změnila v roce 1993, kdy vietnamská vláda ve snaze razantněji zvýšit příliv zahraničního kapitálu do země, změnila postoj i k této investiční formě, jejíž podíl na počtu projektů v současné době činí kolem 30 %. V současné době je možno investovat formou 100 % zahraničního podniku prakticky do všech oblastí. Zůstává však skutečností, že schvalovací proces investiční licence formou 100 % zahraniční účasti je delší a komplikovanější, než u JV, ministerstva rovněž nerada schvalují odkup vietnamské části JV a jeho převod na 100 % zahraniční investici.

Přesto tuto formu investice ZÚ Hanoj jednoznačně doporučuje, neboť ve srovnání s JV má podstatné výhody:

- odpadá nutnost vést zdlouhavá a komplikovaná vyjednávání s vietnamským partnerem
- činnost podniku může být zahájena mnohem rychleji a podle vlastní volby
- rozhodování o personálních otázkách, podnikové strategii, výběru obchodních partnerů atd. je zcela v rukou zahraniční firmy

3. Výrobní kooperace:

Výrobní kooperace bývá realizována na základě dohody mezi zahraniční firmou a vietnamským partnerem s cílem vyrábět určité zboží nebo poskytovat služby. Vzhledem k tomu, že takovou dohodou nevzniká nový subjekt, je související legislativa mnohem jednodušší než v obou předchozích případech. Mnohem jednodušší je i vlastní spolupráce mezi partnery, která probíhá podle pravidel, na kterých se obě strany dohodnou. Dohoda o výrobní kooperaci však přesto podléhá schválení ze strany Ministerstva plánování a investic. I tato forma investice je praktičtější než JV.

V praxi se této formy investic využívá zvláště v textilním a obuvnickém průmyslu, kdy zahraniční firma dodá výrobní zařízení a materiál a vietnamský partner zajistí výrobu. Zajištění odbytu vyrobeného zboží je v těchto případech úkolem zahraniční firmy.

Z důvodu jednoduchosti a kapitálové nenáročnosti je tato forma velmi vhodná pro menší projekty výrobní spolupráce nebo jako úvodní test místního partnera před rozsáhlejší investicí do založení společného podniku.

Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Celkový objem přislíbených přímých zahraničních investic ve Vietnamu činil ke konci r. 2004 45,6 mld. USD (včetně navýšeného kapitálu již existujících projektů). Skutečně investováno je však zatím pouze 26,3 mld. USD. Vývoj přislíbených zahraničních investic v letech 1993 - 2003 dokumentuje tabulka č. 12 v příloze č. 1. V souvislosti s ratifikací dvoustranné obchodní dohody (BTA) Vietnamu s USA, která se významným způsobem týká i ochrany investic, se konečně (po předchozích hořkých zkušenostech) odhodlali ve Vietnamu angažovat i američtí investoři. Přes určitý pokrok v ozdravení místního podnikatelského prostředí však regionální konkurenti vytvářejí pro zahraniční investory atraktivnější prostředí (zejména ČLR). Situace se významně zlepšila v některých sektorech (např. pojišťovnictví) uvolněním dosud existujících omezení vstupu zahraničního kapitálu. Zahraniční investice mají stále velký význam v procesu modernizace vietnamské ekonomiky

a podstatnou měrou přispěly ke vzniku a rozvoji řady ekonomických oborů jako např. ropného a plynárenského průmyslu, výrobě cementu, elektronického průmyslu a montáži automobilů a motocyklů.

Klíčové státní projekty:

- projekty ropných rafinerií a petrochemického průmyslu
- metalurgické projekty
- těžba a zpracování nerostných surovin
- loděnice
- projekty údržby a oprav letecké techniky
- projekty výroby automobilových součástí nahrazující jejich import
- projekty výroby telekomunikačních zařízení
- projekty výroby (montáže) strojního zařízení a těžkých vozidel
- projekty nových a špičkových technologií (biotechnologie, mikroelektronika, lasery, počítače)
- výzkumné a rozvojové projekty
- zalesňování
- farmaceutická výroba
- zpracovatelský potravinářský průmysl
- projekty zaměstnávající nad 5,000 vietnamských pracovníků
- projekty, jejichž roční daňové odvody státnímu rozpočtu přesáhnou 100 mld. VND ročně
- zemědělské projekty zaměřené na produkci vysoce výnosných plodin a domácích zvířat
- projekty v odlehlých a horských či jinak nepříznivých oblastech.

Slibně se rozvíjí trh služeb, nově zejména finančnictví a pojišťovnictví. Vzhledem k dosavadní nedůvěře Vietnamců v bonitu místních bankovních ústavů, ukládala donedávna většina obyvatelstva své úspory „do slamníku“. Nutno přiznat, že vietnamská vláda a zejména centrální banka v poslední době začaly dobře plnit své ekonomické role a zároveň se poučily z finanční krize v Jihovýchodní Asii (která se Vietnamu tolik nedotkla). Důsledkem je určitá konsolidace komerčních bank, kdy se stát snaží o likvidaci špatných úvěrů, pokud možno bez velkých otřesů, a růst důvěry obyvatelstva v bankovní účty a vzrůst úspor. Boom začíná zejména v naprosto novém produktu, kterým (zde) je životní pojištění. I zde se začíná projevovat zájem českých firem a finanční skupina PPF uvažuje o zřízení reprezentační kanceláře ve Vietnamu.

Určité možnosti jsou např. v dodávkách potravinářských specialit, které se ve Vietnamu zatím běžně nevyrábějí (nebo chybí domácí produkty odpovídající kvality), jako čokolády (v prodeji jsou běžně polské či ruské výrobky), pochutiny, cukrovinky, sýry, stolní a známková vína, likéry. Nová vrstva mohovitých Vietnamců začíná ve stále větší míře využívat nově vznikající soukromá zdravotnická zařízení, která svá přístrojová vybavení, zdravotnické předměty a materiály z valné většiny dovážejí. Do Vietnamu jsou například z ČR dováženy oční implantáty, materiály pro stomatologické laboratoře a podobně. Vysloveným hitem se v uplynulých dvou letech staly české minipivovary. V loňském roce vznikly jen v Hanoji další 2 restaurace, kde se čepuje místně vařené pivo z převážně českých technologií a s použitím českých surovin.

Významné adresy :

Seznam nejdůležitějších komerčních bank:

State Bank of Vietnam
49 Ly Thai To Str., Hoan Kiem Distr., Hanoi
Tel.: 0084-4-8252831, 8268779
Fax: 0084-4-8258385

Bank for Foreign Trade of Vietnam (VIETCOMBANK - VCB)
198 Tran Quang Khai Str., Hoan Kiem Distr., Hanoi
Tel.: 0084-4-8250392
Fax: 0084-4-8269067

Bank for Investment and Development of Vietnam (BIDV)
194 Trang Quang Khai Str., Hoan Kiem Distr., Hanoi
Tel.: 0084-4-8258027
Fax: 0084-4-8266959

Industrial and Commercial Bank of Vietnam (VIETINCOMBANK)
16 Phan Dinh Phung Str., Ba Dinh Distr., Hanoi
Tel.: 0084-4-8232008
Fax: 0084-4-8233452

Vietnam Bank for Agriculture and Rural Development (VBARD)
4 Trung Thu Str., Dong Da Distr., Hanoi
Tel.: 0084-4-8525374
Fax: 0084-4-8525376

Seznam zastoupení zahraničních bank ve Vietnamu:

Zastoupení nejvýznamnějších zahraničních bank (B - pobočka poskytující plné služby,
R - reprezentační zastoupení):

Hanoj:

ABN-Amro (B)
ANZ Bank (B)
Bangkok Bank (B)
Bank of America (R)
Banque Indosuez (R)
Ching Fong Commercial Bank (B)

Ho Či Minovo Město:

ANZ Bank (B)
Banque National de Paris (R)
Bangkok Bank (B)
Bank of America (R)
Banque Indosuez (B)
Citibank (R)

Citibank (B)
Credit Lyonnais (B)
Deutsche Bank (R)
Firstvina Bank (B)
Fuji Bank (B)
HSBC (B)
ING Bank (B)
Thai Farmers Bank (R)
Thai Military Bank (R)

Credit Lyonnais (B)
Deutsche Bank (B)
Export Import Bank of S. Korea (R)
HSBC (B)
ING Bank (R)
Thai Military Bank (B)

Hlavní vietnamské pojišťovny:

Vietnam Insurance Corp. (BAOVIET) - státní
7 Ly Thuong Kiet Str., Hoan Kiem Dist., Hanoi
Tel: 0084-4-8262632
Fax: 0084-4-8257188

Ho Chi Minh City Insurance Co. (BAOMINH) - ekvitezována
26 Ton That Dam Str., Dist.1, Ho Chi Minh City
Tel: 0084-4-8223979
Fax: 0084-4-8294185

Vietnam National Reinsurance Co. (VINARE) - ekvitezována
8 Pham Ngoc Thach Str., Dong Da Dist., Hanoi
Tel: 0084-4-8524825
Fax: 0084-4-8524845

Adresy hlavních obchodních a hospodářských komor a podnikatelských svazů (kompletní seznam na konci přílohy) Vietnamská obchodní a průmyslová komora:

Vietnam Chamber of Commerce and Industry (VCCI) - hlavní sídlo
9 Dao Duy Anh Str., Hanoi
Tel.: 84-4-5742022, 84-4-5742161 (oddělení mezinárodních vztahů)
Fax: 84-4-5742020, 5742030

Pobočky Vietnamské obchodní a průmyslové komory:

VCCI – Ho Chi Minh City
171 Vo Thi Sau Str., Dist. 3, Ho Chi Minh City
Fax: 84-8-9325472
Tel: 84-8-9326958, 9327301

VCCI – Da Nang
256 Tran Phu Str., Da Nang City
Fax: 84-511-822930
Tel: 84-511-821719, 825814

VCCI – Hai Phong

10 Dinh Tien Hoang Str., Hai Phong City
Fax: 84-31-842243
Tel: 84-31-842894

VCCI - Vung Tau
1 Ho Quy Ly Str., Vung Tau City
Fax: 84-64-859651
Tel: 84-64-852710, 816072

VCCI - Vinh
254 Tran Phu Str., Vinh City
Fax: 84-38-561109
Tel: 84-38-842026

Významné státní korporace (sdružují podniky určitého odvětví, spoluvytvářejí strategie rozvoje jednotlivých odvětví a často mají významný poradní hlas při výběru obchodních partnerů pro konkrétní výrobní podniky).

Vietnam Steel Corporation (VSC)
35 Lang Ha Str., Dong Da Distr., Hanoi
Tel: 84-4-8561750
Fax: 84-4-8561815
Výroba a obchod s ocelí a dalšími železnými materiály

Electricity of Vietnam (EVN)
18 Trang Nguyen Han Str., Hanoi
Tel: 84-4-8254865
Fax: 84-4-8249462, 8249461
Výroba a distribuce elektrické energie

Vietnam National Textile and Garment Corporation (VINATEX)
25 Ba Trieu Str., Hanoi
Tel: 84-4-8257700
Fax: 84-4-8262268
Výroba a obchod v oblasti textilu a oděvů

Vietnam National Chemical Corporation (VINACHEM)
1A Trang Tien Str., Hanoi
Tel: 84-4-8240551
Fax: 84-4-8252995
Výroba a obchod v oblasti chemických materiálů

Vietnam National Cement Corporation (VNCC)
108 Le Duan Str., Hanoi
Tel: 84-4-8512434
Fax: 84-4-8512778
Výroba cementu, obchod s cementem a klinkerem

Vietnam National Coal Corporation (VINACOAL)
108 Le Duan Str., Hanoi

Tel: 84-4-8512663

Fax: 84-4-8510724

Produkce a export uhlí, obchod se zařízeními pro těžbu uhlí

Vietnam Paper Corporation (VINAPIMEX)

25A Ly Thuong Kiet Str., Hanoi

Tel: 84-4-8247773, 8260143

Fax: 84-4-8260381

Výroba a obchod se všemi druhy papíru, obchod se zařízeními na výrobu a zpracování papíru

Vietnam National Alcohol - Beer - Beverage Corporation (VINABECO)

94 Lo Duc Str., Hanoi

Tel: 84-4-8219261

Fax: 84-4-8219661

Výroba a obchod s alkoholickými a nealkoholickými nápoji, obchod s výrobním zařízením

Vietnam Engine and Agricultural Machinery Corporation (VEAM)

2 Trieu Quoc Str., Hanoi

Tel: 84-4-8260696

Fax: 84-4-8260695

Výroba a obchod v oblasti motorů, zemědělských strojů a zařízení, automobilů a motocyklů

Vietnam Plastic Corporation (VINAPLAST)

39 Ngo Quyen Str., Hanoi

Tel: 84-4-8257022

Fax: 84-4-8258242

Výroba, zpracování a obchod v oblasti plastů a hliníku

Vietnam Ceramic and Glass Corporation (VINACEGLASS)

32 Lang Ha Str., Hanoi

Tel: 84-4-9710126

Fax: 84-4-7760163

Výroba a obchod v oblasti keramiky, porcelánu, skla a osvětlovacích těles

Vietnam National Leather and Footwear Corporation (LEAPRODEXIM Vietnam)

25 Ly Thuog Kiet Str., Hanoi

Tel: 84-4-8255780

Fax: 84-4-8259216

Výroba a obchod v oblasti obuvi, kůže a dalších obuvnických materiálů a výrobních zařízení

Vietnam Dairy Products Company (VINAMILK)

36-38 Ngo Duc Ke Str., Dist. 1, Ho Chi Minh City

Tel: 84-8-8299644

Fax: 84-8-8294845

Produkce a zpracování mléka a dalších mléčných výrobků, obchod s mlékem a mléčnými produkty

Vietnam Food Industries Company (VIFON)

6/1B Cach Mang Thang Tam Str., Tan Binh Dist., Ho Chi Minh City

Tel: 84-8-8495983

Fax: 84-8-8495933

Výroba a export instantních potravin (nudle, polévky) a koření